

CARTILE SATEANULUI ROMANU.

PENTRU
TREBUIŢIELE POPORULUI ROMANU.

Ese in fia-care luna câte una carte. Pretiulu de pre-
numeratiune pre unu anu întregu e 1 fl. v. a., pentru
Romani'a 3 franci — lei noi.

Cele mai bune	Masive de Sortiatu Bucate	Cele mai bune
Originale	Trieure (Venturatórie cu ciure.)	Mayer
25,000 Masine suntu in folosintia		Se se pot- tésca Marc'a Fabriciei
	A se adresá la	
J. GROSSMANN	BUDAPEST	Vaitzner strasse 76.
Strat'a Vatiului 76.		

Rroprietariu, Editoru si Redactoru resp.:
Pop'a NICULAE F. NEGRUTIU.

GHERL'A
IMPRIMARI'A „AUROR'A“ P. A. JODORANU
1882.

CARTILE SATEANULUI ROMANU.

Descăplă-te Române!

CARTEA IX.

SEPTEMBRE

AN. VII. 1882.

M i r ' a.

(Urmare.)

*Mosiule, de-o sôrte suntemu amendoi,
Pe-amendoi ne apasa negre, lungi nevoi.
Vina 'n alta tiêra sôrtea s'o cautamu,
Cà-ci in tiêr'a nôstra mai multu n'o aflamu.
O! nu, nu, copila, — mosiulu i grai, —
De-asiu trai câtu lumea, ori-câtu de-asiu trai,
Eu din aste stânce nu me voiu miscă,
Cà-ci de-aici vedu tiêr'a, dulce tiêr'a mea,
Unde jacu strabunii, dormu ai mei parinti,
Soci'a, copii si-a loru suferinti.
Susu pe-aceste stânce mai voiescu se moru
Si morindu se cautu la mormentulu loru!
Ah! dar' vedi copila, câtu suntu de betranu
O credintia tare arde 'n alu meu sênu,
C'o se vina diu'a, si 'nca de curêndu,
Eu miroso din aeru, par'-c'audu sunandu
Zincaniri de arme, dese puscaturi,
Curti, cetati cadiende in mii sfarmaturi; —
C'o se vina diu'a, candu asia cum suntu,
S'aruncu langia 'n umeru, se-mi iau dreptulu santu,
Cas'a si mosi'a din mâna straina,
Si se-mi curatiu însu-mi agrulu de neghina.
Dar' de vrêi copila dincolo se treci,
Te voiu duce, vina, eu sciu mii poteci.*

Ast'feliu dîcîndu mosiulu naltu toiagu si-a luatu
Si prin stînci cu Mir'a tacutu a plecatu.
Si totu merge, merge preste rele stînci,
Preste vîrfuri nalte si genuni adînci,
Pîna candu o scôte la unu plaiu amblatu
Unde mosiulu ast'feliu blandu i-a cuventatu:
Eu te lasu acuma, mergi cu Domnedieu,
Dar' asculta vorb'a ce ti-oiu spune eu:
Nu-i nimicu in lume mai multu vendiatoriu,
Dara nici mai estinu, nici mai trecatoriu,
De cum e frumseti'a, ce o-a cumperatu
Demaneti'a vede câtu s'a insielatu.
Numele copila deca tî-lu vei dá
Nici c'o lume 'ntréga nu-lu poti cumperá.
Este lunecósa lumea din straini;
La totu pasiulu cauta, cà-ci pasiesci pe spini...
Ér' candu tu copila, vei sîmtî sunandu
Acesti munti, de buciumu, si-i vedé lucindu
Culmile de focuri, suie ér' in susu
Si re'ntórna éra d'unde te-ai fostu dusu;
Cà-ci ti-am dîsu copila si de nou ti-o spunu:
Eu presentiu venírea unui tempu mai bunu,
Unde voru se cada toti acei pagani,
Cari de multu sugruma la cei bieti romani.
Ast'feliu dîcîndu, mosiulu blîndu a sarutatú
A copilei frunte si s'a 'ndepartatu.

II.

Fost'a iérna lunga, de fortune grele,
Ce 'ngheciase rîulu pîna 'n petricele,
Si din ele inca prin pamentu afundu;
Care 'n radecine ce 'n adîncu s'ascundu
Nimiciése viéti'a la copaci anosi
Ce 'nfruntáse secolu grei si fortunosi,
L'arbori tari si tineri de potère plini,
Ori-ce sucu de viétia le secáse 'n vini.
Iérna 'n care vulturu, ce prin mîi fortune

A trecutu in viétia fora de-a-lu supune,
Inghiatiatu din aeru cade la pamentu,
Elu ce stá cu fala susu in firmamentu.
Iérn'a 'n care fiér'a cea mai furiósa
C'boríse 'n sate blânda si-omenósa,
Vr'unu culcusiú se-si afle se s'adapostéscá.
Séu se-si afle mórtea 'n mâna omenéscá.
Dup' acésta iérna cum nu s'a vedíutu
Si din cei din viétia nime-a petrecutu,
Nici se audíse cândv'a se fi statu
De cându asta lume domnulu a duratu;
Dup' acésta iérna, primavér'a vine.
Primavér'a 'n care, sânta primavéra,
Dup'amara iérna, iérna seculara,
Gintea romanéscá jugulu a sfarmatu
Si din somnulu mortii capulu si-a 'naltiatu.
Va le resuna de cantari voióse
Clopotele 'n turnuri chiama mangaióse.
Toti cu micu cu mare mergu la loculú sântu,
Chiar' betranii, care cauta la mormentu
Incarcati de dîle, pare cà 'njuneá,
O potere nóua viéti'a le-aprindéá.
Alergáu cu totii celui necuprinsu
Multiamíri se 'naltie, cà-ci in urm'a 'nfransu
Jugulu ce de secolu greu i-a apesatu
Si de omeníre chiar' s'a desbracatu.
Totulu erá voia, totulu serbatóre,
Totu serbá triumfulu sântu de multu doritu;
Ceriulu si pamentulu s'au fostu infratítu.
Dar' nici cându sclavi'a nu s'a departatu
Pân' cu focu si sânge calea si-a 'nsennatu!

Clopotele care blânde resuná
Dintr'odata tóte a resboiu bateá.
Vélve mari pe dealuri cu limbi mari de focu
Anuntiáu cà tiér'a, tier'a este 'n focu.

[Va urmá.]

I.

Folosulu istoriei nationale la poporul romanu.

*Mii de mii de ani de-aru trece
De amaru si de nevoi
Nu potu, nu potu se inece
Suvénirile din noi;
Ca-ci stramosii din morminte
Noptea-'n visuri ne sioptescu
Si-aloru siopte remanu sante
La poporul romanescu.*

G. Sionu.

„A vedé benele si a-lu urmá, — a vedé scaderile si a le incungiurá.“ — Éta un'a din influintiale istoriei.

Romanulu adese-ori dice: „*Vai de acel'a ce invétia din patâte.*“ — Si are dreptu.

A nu scí cene esci, de unde ai venitu aci, cene suntu stramosii tei, ce fapte au facutu, cari au fostu virtutile si scaderile lor? Éta ce insemnéza a nu scí nimicu si a ff pierdutu!....

Istori'a nationale astadi este mai de lipsa cá ori-cáandu pentru totu romanulu.

Stramosii nostrii au invetiatu istori'a in medioloculu lupteloru cu spad'a in mana, luptându cá leii!...

Noi trebue se-o invetiamu din carti! —

Se invetiamu din carti dara ace'a ce nu potemu in campulu verde alu lupteloru!

Stramosii nostrii eráu bravi cá leii, cá-ci feciorulu scíá ca si tatalu seu a fostu ast'feliu, — se luptá cu placere pre campulu bataliei, cá-ci scíá cá pre campulu acel'a a luptatu si tatalu seu.

La noi cesti de acumu inse e alt'feliu. Tempulu lupteloru a trecut. Nu se mai afla tata care se dica fiului seu: „*Colo la stajarulu acel'a amu ucisu trei turci; seau colo in campulu acel'a me-amu luptatu cu trei tataru.*“ Ér', déca totusi i spune cev'a, i spune de suferintiale, de dure-rile sale, — i descrie chinurile sclaviei, — i amentesece

ca e seracu si ca are se fia umilitu spre a poté traí in lumea ast'a blastamata, — se asculte de toti, se fia rabduríu s. a. m. d. Acést'a este istori'a ce-o invétia in diu'a de astadi fiulu dela tata!... Acestea suntu ântâiele cuvente ce le aude fiulu tieranului de pre busale iubitului seu parinte!

Cu acestea, durere, nu vomu merge inainte, ci din contra tóte acestea ducu spre perire segura.

Si acést'a este o istoria, — inse o istoria ce omora!.. Amara istoria!

Câte suflete nu se molesiescu audiându-le tóte acestea din gur'a celoru mai iubite si incrediute fiintie a loru — din gur'a parintíloru sei?!

Câte animi doióse de libertate nu se stingu in infioratoriulu intunerecu alu sclaviei?!

A nu avé in sufletu nece o fala cà esci romanu, a nu te mândrí cu dulcea t'a natiune, însémna a dorí se fíi ori ce numai romanu nu. Amara dorintia!

Déca dar' copilulu tieranu invétia din cas'a parintiésca a fí umilitu, a remané in pulvere, a se plecá la toti, a presupune despre sene puçinu, fiendu-cà e romanu; trebue a i se dá prin scóle si carti invetiatur'a cea adeverata, trebue a-lu invetiá istori'a nátionala, istori'a celui mai bravu poporu din lume, a poporului románu dela care ne tragemu si noi. — O însusíre are romanulu inascuta in sufletulu seu anume: A nu se schimbá pre ori ce natiune pre pamentu. Romanulu sateanu se-i dai tóte bunatatíle pamentului nu-'si lapeda legea — dupa cum se esprima elu....

Multi fórté multi au de a multiémí siguru numai istoriei cà au ajunsu a-'si cascigá nume nemuritoriu in animele poporului loru.

Voiu aduce unu singuru esemflu.

Joanu Buteanu bravulu martiru dela anulu 1848. — Elu erá din comitatulu Maramuresiu, din o familia nobila romana. Familiale romane nobile eráu si suntu si astadi espuse fórté multu la desnacionalisare. Asié fu si cu famili'a lui Buteanu. — (V. „Transilvani'a nru 8. 15 Aprilu 1873

Morindu-i mam'a, tatalu seu se casatori a dou'a ora cu o unguróica. Limb'a dulce romanéseca din acea ora fù eschisa din cas'a lui Buteanu. In ast'feli de impregiurari tenerulu Buteanu nu poté se devina romanu. — Inse éta poterea istoriei!

Fiendu la scóla in gimnasiulu din Carei-mari in clas'a III-a in un'a din díle profesorulu, unu calugaru eatolicu, esplicase unu periodu interesantu din istori'a Romei cu mare zelu si talentu. In acelea minute Buteanu rapitu de atâtea imagini maretie si modele de virtuti civili republicane se sculà in susu fàrà se scie ce face.

Atunci profesorulu 'lu apucà de scurtu si 'lu intrebà ca ce vré. Junisiorulu Buteanu se reculege si raspunde:

— „Voiámu se scíu déca se mai afla ceneva in lume din acei ómeni mari ai Romei?“

Profesorulu plecându-'si capulu díse:

— „Mai sunteti.... voi.... romanii! —

Atunci Buteanu cadiendu cá o masína pre banca, incepù a se pipai, déca este elu séu alt'ceneva, déca dórme si vi-séza, séu cà intr'adeveru aude unu asemenea respunsu.

Elu nu mai audise in scurt'a lui viétia nemicu despre originea romaniloru. Se póte un'a cá ast'a? Nu cumva calugarulu 'si bate jocu de mine sí de toti romanii? — 'si dícea elu. — Acesti romani subjugati si decadiuti se fie veniti din Itali'a, descendenti vechiloru romani? Acestea eráu întrebarile ce sí le punea tenerulu Buteanu. Aflându adevèrulu tóte bunatatile pamentului nu ar' fi produsu in tene-rulu sufletu atát'a bucuria, atát'a mândria si ambitiune cáta a produsu informatiunea cá in vinele Romaniloru inea totu mai circuléza sange de alu Grachiloru, Scipioniloru, si alu legionariloru imperatesei.

Si din acestu Buteanu a esítu unu martiru romanu, unu demnu fiu alu Grachiloru.

Istori'a! — éta ce face istori'a!

O simpla esplicare a fostu in stare a dá romaniloru unu luptatoriu neînfrántu, unu bravu martiru.

Istori'a aprinde sufletulu spre a imbraçisiá totu ce e nobilu si a departá totu ce e uritu si nedemnu.

Câti Buteni voru fi in sinulu scumpului nostru poporu romanu, cari jacu in nescientia — si cari déca ar' scí istori'a poporului seu ar' face minuni.

Carturari dela sate! Frumósa chemare aveti voi, impliniti-o cu scumpetate — si resplat'a vóstra multa va fi in ceriuri! — In serile lungi de érna intrerumpeti basmele si povestile poporului, vêrîti ici-cólea câte unu periodu interesantu si eroicu din vechi'a istoria a Romei. — Spuneti poporului cá elu e descendentele aceluor voinici ce 'si ardeau man'a fârà de a dá nece unu semnu de dórere, — cari se luptáu unulu câte unulu cu dieci si sute de dujmani.

Er' femeiloru romane spuneti-le de brav'a Lucretia strabun'a loru, care a mântuitu Rom'a precându mii de barbati n'au potutu-o.

In mediuloculu poporului se afla inca istoria, — in cântecele lui in baladele si horele lui nu intalnesci alt'a decâtu istoria — o istoria a unui poporu victoriosu si bravu, a poporului románu, dela care se trage si elu.

Dar' fía-mi iertatu a ve intrebá cá: cene o intielege?

Ici unu betranu spune o balada frumósa. Ochií ascultatoriloru stralucescu de insufletíri nobile, anim'a li se aprinde si sínulu loru tresare de emotiune. Dar' durere ei nu sciu cá acei eroi ai baladei au fostu ómeni, in vinele caror'a acel'asi sange a cursu care curge acum in vinele loru — au fostu stramosii loru. — Colo o tenera fecióra in vestmentulu celu atátu de frumosu si încântatoriu alu romancei, 'ti cânta de doru, 'ti inmóie anim'a si te credi in o alta lume; te transpórta de pe pamentu. De alt'a parte unu feciorasiu inaltu cá bradulu si frumosu cá unu cheruvimu, díce doiosu din fluieru, precându argatii lui 'lu acompianza cântându hore de barbatie si vitejie. — Elu cânta, dar' durere elu nu scie ce cânta?

In tempuri aspre candu Romanii din Romani'a eráu continuu espusi invasiuniloru Polone, Tatare si Turcesci; cându

toporul si cós'a Moldoveana si Munteana aretá lunei cá Romanulu e demnu descendente a cuceritoriloru lunei.... In acelea tempuri de vitejie s'a nascutu in sinulu poporului romanu o multíme de balade istorice si eroice. Si aceste balade traiescu inca si adí. Ele trecu dela tata la fiu, si suntu atátu de frumose in gur'a poporului romanu încátu remâni uimitu audiendu-le.

Dar' cum am dísu mai susu, stramosii au invetiatu istori'a in campulu luptelor, noi trebue se o invetiamu séu din naratiunea celoru cari o sciu — a preotiloru si invetiatoriloru, séu din carti.

Atunci sciá sateanulu romanu cá cene e eroulu cutarei balade. — Durere inse acuma l'a uitatu. — Sí numai sciendu pre eroii baladeloru, sciendu cá acei'a au fostu Romani de sangele nostru se va nasce in noi dorulu ferbinte de a-i urmá.

In totu loculu vei ańá istoria, dar mai nicairi poporul nu-o intielege. In colindele lui dupa fie-care rându díce: „*hai Relu Dómnne!*“ inse care din poporu si-o vá scí interpretá!? Raru romanu sateanu 'ti va spune cá acelu *Relu e Aurelianu*, si cá poporul romanu inundatu fiendu — asiédicúndu — de popóra barbare 'lu chemá intru ajutoriu; trebue dara desceptatu, trebue se invetie istori'a.

Invetiándu istori'a va fi bravu, 'si vá aduce amente de faptele strabuniloru si le va urmá. Voru iubí libertatea adeverata si o voru pretinde, cá-ci voru fi demni de ea, ér' déca nu: voru murí...

„Cà-ci déca nu mai ríde pe ceriulu sórtei tale

„O radia de sperantia ce-accepti pe-acestu pamentu

„Esci sclavu.... mai bene mórte!... si tiér'a ta de jale;

„Va fi mai gloriósa fiendu alu teu mormentu!“ (J. Lapedatu.)

Asié voru face, de voru scí istori'a, déca voru scí cá suntu descendenti ai marelui Trajanu. Avendu ei cunoscientia despre bravur'a stramosiloru lor le vá fi rusíne a portá lantiurile dejositóre ale sclaviei. Atunci voru invinge séu voru murí, cá-ci:

„Nu-i romanu acel'a ce lunei nu cutéza

„Se-arete cá traiesce, se-arete cá e bravu, —

„Alu Romei falnicu nume prin fapte se pastréza,
„Ér' nu prin sarbedi vorbe pre busale de slavu.“

(J. Lapedatu.)

La fapte dar trebuie indemnatu romanulu. — Dar' pentru cá se cuteze a face lucruri maretie î-i trebuie esemple, trebuie se scie istori'a, trebuie se scie ce drepturi istorice posiede. Si elu, sermanulu poporu, nu scie cene e, elu crede cá pre romanu l'a facutu Ddieu sclavu. — Cene voiesce a se convinge, cerce la poporu si cu durere de anima se va convinge de adeveru. Elu nu scie póte nici ace'a cá Ddieu e Ddieulu libertatei, ér nici decátu alu sclaviei. — „*Scientia*“ este devis'a seclului presente. Se se scóta dar' si poporulu romanu din ignorantia cá-ci altmintrea e pierdutu.

In toti tempii dusmanii poporului romanu totu acolo au tiéntitu cá romanulu se remâna in nescientia si cu deosebire se nu 'si scie originea.

Bene scieáu ei cá indata ce romanulu va aflá cá elu e descendente a celui mai bravu poporu din lume, se va stérni in elu ambițiunea nationala si atunci va invinge totulu.

Nemicu nu e de lipsa astadi pentru noi mai multu cá: *scientia istoriei nationale la poporu*. Se nu se negléga invetiamentulu poporului, cá-ci tierile celea mai inaintate in civilisatiune negligându-'lu a sêmtitu-o adêncu. Se lucre dar' fiecare carturari dela sate intru acolo, cá se se descepte poporulu la cunoscienti'a originei lui si a bravurei stramosiloru sei.

In scol'a poporale trebuie scrisa in anim'a frageda a copilului istori'a lui nationala, pre care apoi nu o vá uitá in veci. — Ast'feliu generatiunea venitóre 'si va scí chemarea s'a!

Sciendu elu cene a fostu Mircea, Stefanu, Michaiu si altii se vá nisuí din tóte poterile a fí si elu bravu cá soldatii loru. Sciendu elu pre asupritorii natiunei sale, se va nasce din fraged'a-i teneretia in sufletulu lui ura catra ei si iubire catra benevoitorii natiunei sale.

Fetitieloru romane din tóte punctele de vedere li e fórte de lipsa istori'a nationala. — Audiêndu ele de inocinti'a si bravur'a stramosiei Lucreti'a, se vá nasce in sufletulu loru unu doru ardietoriu si o vointia firma de a fí si ele ast'feliu in asemenea casuri.

Audiendu de brav'a mama alui Stefanu celu mare, voru sci pune totudeaun'a amorulu patriei inaintea amorului maternu.

Ce? esci batutu si cauti refugiu intre femei? si inca pretinđi a te numi fiulu meu?

„*Deca tu esci fiulu meu nu-ti sum mama eu!*“ Ast'feli de mame voru deveni romancele candu voru sci pre cene se urmeze!

La lucru dar' cu totii! Se se nisuesca cei cari sci istori'a intru acolo, ca se se latiesca cunoscenti'a ei si la cei ce nu o sci.

Sciendu istori'a, adeca sciendu faptele cele maretie si virtutile braviloru nostrii stramosi: se-i urmamu, se facemu si noi ca ei; ca-ci de securu avemu pre cene se urmamu!

In tempu de restriste pentru ti'ra apoi se ascultamu pre poetulu Cretianu, care ne dice:

„A trecutului teu carte o deschide si cetesce

„Cum strabunii-n campu de-onore cu bravura se luptau,

„Mai incinge vechi'a spada, ce in cuiu se ruginesce,

„Pune-armur'a otielita ce 'n bataia ei purtau. *GEORGIU SIMU.*

Malur'a si taciunele, varuitulu graului de sementia.

(Fine.)

Taciunele este asemenea o ciuperca parasita. Tote bucatele i-si au taciunele seu. Elu se inmultiesce ca si malur'a si se desvolta candu spicele nu s'au aretatu inca afara. De ace'a nu se potu deosebii granele taciunate pana ce nu le da spiculu. Spiculu atacatu de taciune este cam suru galbui si apoi se face negru ca carbunele, ne mai remanendu din trensele decatu nisce prafu negru, care se scutura forte curendu.

Sporii taciunelui, adeca prafulu negru, se lipescu de graunte si de paie candu se triera granele. Sementi'a ast'feliu molipsita da nascere la spice bolnave.

Taciunele ataca graulu, orzulu, ovesulu si cucuruzulu. Spicele atacate suntu negre. La cucurudiu se areta sub forma de umflaturi alburii, lucitoare. In aceste umflaturi se afla o materia negra, lipicioasa, care mai tardiu se usca, prefacandu-se in prafu negru. Acestu prafu este forte vatematoriu pentru vitele, care mananca nutretiu de cucuruzu taciunatu.

Fiindu doveditu cumcà atâtu malur'a câtu si taciunele molipsescu grânele si cà sementi'a molipsita pusa in pamentu dà si dens'a nascere la spice bolnave, agricultorii au cautatu mijlóce pentru a stêrpí sporii, adeca prafulu negru care se lipesce de grauntiele bucatelor. — Pâna acum nu se cunoscú alte mijlóce, decâtu ace'a ce se numesce varu-itulul si sulfatulul sementiei.

Dupa numerósele cercari facute mai ântâiu de catra apronomulu francesu Dombasle si dupa densulu de nenumeratei agricultori, mijloculu celu mai bunu pentru a ferí grâulu de malura si de taciune este de a pregatí sementi'a dupa metod'a pe care o voiú descrie dupa acestu agronomu.

Pentru pregatírea grâului de sementia se intrebuintieza varu nestinsu in forma de pétra si sare amara, séu sarea lui Glauber, care se gasesce la apotece. Lucrarea se face intr'unu localu pardositu cu caramida, cu pétra ori cu ciment, si in casu de lipsa chiar' pe pamentu bine batutu.

Pentru acestu sfêrsítu se topescu optu kilograme de sare amara intr'unu hectoliter de apa. Sarea se topesce intr'unu butonu séu intr'o putina; cu apa fiérta topírea se face numai decâtu. Se póte topí de-odata atâta sare câtu are cinev'a trebuintia pentru sementi'a ce are se-o puna in pamentu. De alta parte se ia petrile de varu, se tórna preste dênsele puçina apa pentru cá se se tiereneze; apoi se punu petre intr'unu cosiu care se móie in apa câteva secunde si apoi varulu se pune pre pamentu unde se incinge si se preface in prafu in fórte puçinu tempu. Este bene cá varulu se se pregatésca in fía-care dî, cà-ci lasandu-lu cá prafu mai multu tempu 'si pierde poterea.

Cându voiesce cinev'a se pregatésca sementia, pune pe pardoséla de caramida trei baniti de grâu, spre esemplu, doi insi cu lopeti intorcu mereu sementi'a, ér' alu treilea tórna incetu cu unu vasu preste dens'a dîn ap'a sarata despre care s'a vorbitu mai susu atâta câtu póte se absórba sementi'a, adeca pâna ce ap'a sarata incepe a curge dîn gramad'a de grâu. Cu chipulu acest'a tóte grauntiele suntu muiate in apa sarata. Dupa acést'a unulu din lucratori ia indata prafu de varu cu lopat'a si 'lu presera preste grâu;

cei'alalti lucratori 'lu intorcii mereu. Grâulu se amesteca cu lopetile pâna s'au albitu tôte grâuntiele. Atunci lucrarea s'a sfêrsitu si grâulu varuitu se gramadesce într'unu coltiu alu localului. Dupa ace'a se punu alte trei baniti de grâu; si totu ast'feliu se urmêza pâna ce se pregatesce totu grâulu de sementia.

Grâulu varuitu se pôte tienea câtev'a dîle pâna ce se sémena, fàrà cá se se strice; cu tôte acestea este mai bine se se mute din locu si se se întórca din cându in cându cu lopat'a pentru cá se nu se incinga.

Cându se sémena grâu multu, sementi'a se pregatesce treptatu, dupa trebuintia. Lucrú de capetenie este cá grâulu se fia bine muiatu in apa sarata si pe data amestecatu cu prafulu de varu, cá-ci déca s'ar' intardiá, sementi'a se svêntéza si pravulu de varu nu se mai lipesce de dens'a. Sporii malurii fiindu pe de-asupr'a sementiei, cá se piéra, trebue cá varulu se se lipésca de fia-care graunte, si acés't'a nu se face decátu atunci cându, dupa ce s'a muiatu sementi'a, indata se si arunca prafulu de varu preste dens'a.

Unii agricultori intrebuintiéza numai varulu nestinsu. In asemenea casu, se punu petrile de varu într'unu butoiu cu apa, potrivindu $1\frac{1}{2}$ kilo de varu pentru o vadra de apa. Dupa ce s'a topitu varulu, facându-se cá unu feliu de lapte, se pune sementi'a in cosiuri adênci cu manusi si se móie in laptele de varu câtev'a minute. Sementi'a muiata se pune la o parte si se móie alt'a. In cele din urma se pune cu lopat'a prafulu de varu preste grâulu inmuiatu si se întórce bine cu lopat'a. Sementi'a ast'feliu pregatita se pastreza câtev'a dîle, déca nu se pôte semená într'o dí. Cu tôte acestea, spre a nu se incinge se mai întórce cu lopat'a.

Cercarea a doveditu cá pregatírea grâului de sementia cu sare amara dá rezultate mai bune decátu ace'a ce se pregatesce numai cu varu.

Pregatírea grâului de sementia dupa metod'a lui Dombasle se practica in tôte tierile unde agricultur'a e inaintata. Eu o recomendu cultivatoriloru cá mijloculu celu mai securu pentru a ferí grâulú de malura. d. P. S. AURELIANU.

Proprietariu, Redactoru resp. si Editoru

Pop'a Nicolae F. Negrutiu in Gherl'a.

Gherl'a Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu 1882.

Bataturile si negeii se sterpescu din radacina

CU INTREBUINTIAREA MEDICAMENTULUI

CLAVETHYL

pregatitu de catre apotecariulu si chemistulu KONCZ ÁRMIN de Nagy-Solymos. — Acestu medicamentu deplinu nenocinte, cureza in cetera dile radicalu totu soiulu de : bataturi (ochi de gaina), negeii si alte formatiuni de pele, cum suntu : calosi'a, crest'a, pecinginea, spudiatu'r'a, solzitu'r'a s. a. O butelca, impreuna cu indrumarea costa 1 fl.

 EFECTULU SE GARANTÉZA.

Se afla de vendiare in Gher'la la N. F. NEGRUTIU si in apotecile din Budapesta si provincie. Mai departe se recomanda urmatoarele mijloce de cura si toaleta cari se afla la subscrisulu :

Unsore si apa pentru facia spre curatirea de pistrii si totu soiulu de bóle de piele. Pretiulu 1 fl. 50 cr.

Spirtu antireumaticu si antiartriticu vindeca siguru reumatismulu, artetic'a, podagr'a, chirarg'a si paralisi'a. Pret. 1 fl.

Spirtu Cotillon stêrpitoriu alu viermelui murariu. Pretiulu 30 cr.

Pulverea de mistuire alui Dr. Gölis — cu efectu la ori-ce bóla de stomachu. O cutéia mare 1 fl. 20 cr. mai mica 84 cr.

Pilulele de mistuire curma durerea de stomacu si gréti'a din betfi. Pretiulu 1 fl.

Mustariu dulce magiaru escelentu lânga friptura si cu potere lecuitóre pentru stomacu. O butelia de 1 litra costa 1 fl. 70 cr., un'a mai mica 70 cr.

Picuri-de-denti-pe-watta curma la moment durerea de denti g'aunosi. Pr. 35cr.

Pilulele Glyricin stêrpescu siórecii, clotianii, sobolii s. a. pentru animalele domestice suntu nenocinte. Pretiulu 50 cr.

Pravu de peru de totu nenocinte si cu mirosulu celu mai placutu. Pretiulu 1 fl.

Mijlocu orientalu pentru vapsirea perului in colóre bruna ori négra, — in cuantu suficiente pentru tempu mai indelungatu costa 4 fl.

Spirtu de peru curatia perulu de tarta si-i ajuta crescerea, facându-lu finu csi cretiu. Pretiulu 1 fl.

Pilule contra catarului cu efectu seiu ru si repede contra ori-ce cataru de nasu, gátu, peptu si plumâni. Pret. 1 fl.

Pulvere antisudaria contr'a asudarei si duchórei subsuóreloru si petióreloru. Pretiulu 1 fl.

Multograph pentru copiarea a ori-ce scrisóre, musicalia, desemnuri, s. a., cu

ajutoriulu caru'a ori cene in restempu de 1/2 óra póte trage 80—100copfi de pe ori ce scrisóre ori desemnu. Pretiulu unui aparatu in marime de 1/2 cóla e 6 fl., ér' de una cóla intréga 12 fl., — totu in acestu pretiu se adauge si materia de ajunsu pentru confectionarea a mai multoru mfi de copfi.

Mijlocu pentru sterpirea limbricilor se póte folosí de catra' ori cine si in ori ce tempu, cu efectu securu. Pr. 4 fl.

Mijlocu pentru sterpirea stelnizielor se aplica usioru si cu efectu. Pr. 50 cr.

Emplastrulu-de-rosa pentru curarea ranelor' puroitóre, proveniente din taiare, impungere, lovire s. a. Costa 30 cr.

Spirtu-de-vinu-saratu chemice pregatitu, — curatu si cu efectu. Pr. 40 cr.

Falióre salamiace cu gustu placutu, in contra tusei, durerei de peptu si balosfmei gatului si peptului, folosite in tempu ce béi vinu ori dupa ace'a curma urmarea neplacuta a betfici. Pret. 30 cr.

Ochiularia deplinu nenocinte, alina la moment ori ce dorere de ochi. Costa 35 cr

Pulvere pentru porci folositóre si la celelalte animale domestice, cá mijlocu securu preveniente si medicante a bóleloru lipiciose. Distinsu cu recunoscinti'a mai multoru propretari mari. Se vinde in portiuni de 10, 20, 35 cr.

Pomada-Tanno-chinnin mijlocu securu pentru crescerea, curatirea si incretirea perului. Pretiulu 1 fl.

Negréla pentru semnarea albeloru (rufeloru) O butelca, suficiente la mai multe sute parecii de albe, costa 1 fl.

Pilule curatietóre de sange secure pentru curatirea sangelui infectatu prin ori-ce bóle. Costa 35 cr.

Pentru pacuetare si spedare francata se calculéza numai 50 cr. de unu transportu ori-cátu de mare.

[7—10]

Adres'a : KONCZ I.Á. de Nagy-Solymos apotecariu in Sz.-Udvarhely.